

blauw

research

Veteranenmonitor 2008

Eindrapport

voor Stichting Veteraneninstituut

B9623-1

oktober 2008

redefining **research** providing **solutions**

Copyright © 2008 Blauw Research bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Blauw Research. Dit rapport is geleverd onder de leveringsvoorwaarden van de MOA.

Voorwoord

In opdracht van de Stichting Veteraneninstituut voert Blauw Research jaarlijks een opinieonderzoek uit naar de waardering voor Nederlandse veteranen en de kennis van inzet van Nederlandse militairen in oorlogsomstandigheden of vredesmissies. Het onderzoek is uitgevoerd onder de Nederlandse bevolking van achttien jaar en ouder. In dit rapport worden de resultaten van dit onderzoek beschreven en indien mogelijk vergeleken met voorgaande jaren.

Wij hopen dat dit rapport een duidelijk inzicht geeft in de huidige publieke opinie ten aanzien van Nederlandse veteranen. We wensen u veel leesplezier.

Rotterdam, oktober 2008

Anke Bergmans, projectmanager
Laurens Langendonck, senior projectmanager

Legenda

Ter verduidelijking van de onderzoeksresultaten worden in dit rapport belangrijke of opmerkelijke resultaten toegelicht aan de hand van pictogrammen.

Betekenis van de pictogrammen:

Resultaat naar of boven verwachting

Resultaat beneden verwachting

Aanvulling Blauw Research

Inhoudsopgave

1 Kort & Krachtig	5	5 Achtergrondkenmerken	20
1.1 Inleiding	5	5.1 Inleiding	20
1.2 Bevindingen	5	5.2 Achtergrondkenmerken	21
1.3 Tot slot	7		
2 Beoordeling krijgsmacht in Nederland	8	6 Verantwoording	22
2.1 Inleiding	8	Bijlage: vragenlijst	
2.2 Oordeel over en vertrouwen in krijgsmacht	9	Bijlage: tabellenboek	
2.3 Beeld van Nederlandse veteranen	10		
2.4 Associatie met 'veteraan'	11		
3 Inzet Nederlandse militairen	12		
3.1 Inleiding	12		
3.2 Bekendheid inzet Nederlandse militairen	13		
3.3 Terechtheid inzet Nederlandse militairen	14		
3.4 Oordeel Nederlandse rol	15		
3.5 Waardering ingezette militairen	16		
4 Veteranen en de maatschappij	17		
4.1 Inleiding	17		
4.2 Stellingen m.b.t. veteranen	18		
4.3 Bekendheid Veteranendag	19		

1

Kort & Krachtig

1.1 Inleiding

In opdracht van de Stichting Veteranen Instituut voert Blauw Research sinds 2000 de Veteranenmonitor uit. In dit onderzoek wordt de Nederlandse bevolking gevraagd naar haar mening ten aanzien van de Nederlandse krijgsmacht en Nederlandse veteranen. Ook wordt de bekendheid met de inzet van de krijgsmacht in verschillende situaties in kaart gebracht. Sinds 2002 worden de resultaten verkregen middels online dataverzameling.

In totaal hebben 1149 Nederlanders van achttien jaar of ouder deelgenomen aan het onderzoek. De resultaten zijn representatief voor de gehele Nederlandse bevolking van achttien jaar of ouder, wat betreft opleiding, geslacht, leeftijd en politieke voorkeur. De resultaten van het onderzoek worden in de volgende paragraaf samengevat.

1.2 Bevindingen

Vertrouwen in Nederlandse krijgsmacht stijgt gestaag

De grote meerderheid van de volwassen Nederlandse bevolking (79%) vindt de Nederlandse krijgsmacht nodig. Ruim tweederde van de Nederlandse bevolking heeft dan ook veel vertrouwen in de krijgsmacht. Dit vertrouwen is de afgelopen jaren licht gestegen. Oudere Nederlanders hebben vaker vertrouwen in de Nederlandse krijgsmacht dan jongere Nederlanders. Net als in voorgaande jaren hebben linksgeoriënteerde Nederlanders vaker twijfels over de noodzaak van de krijgsmacht en hebben zij er minder vaak vertrouwen in.

1	Kort & Krachtig	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Bevindingen	5
1.3	Tot slot	7

Groot deel van de Nederlandse bevolking heeft respect voor veteranen

Nederlandse veteranen worden door driekwart van de bevolking gerespecteerd. Een kwart zegt zelfs zeer veel respect te hebben voor Nederlandse veteranen. Slechts een klein deel van de Nederlanders (3%) heeft weinig respect voor veteranen.

Wanneer Nederlanders wordt gevraagd te kiezen tussen 'helden', 'daders' of 'slachtoffers' vindt het grootste deel van de Nederlanders de kwalificatie 'helden' het best passen bij veteranen. Nederlanders die zelf militair (zijn) geweest, zien veteranen vaker als 'mensen die soms te gewelddadig hebben opgetreden'. Hun beeldvorming komt dus niet overeen met het beeld van Nederlanders die niet in dienst zitten/hebben gezeten. Deze negatieve houding van (oud)-militairen ten opzichte van veteranen is door de SVI al vaker opgemerkt. Hier ligt een taak voor de SVI om de veteranen te wijzen op de positievere houding van het Nederlandse publiek.

'Veteraan' vooral geassocieerd met oorlogsveteraan of oud-gediende

Nederlanders denken bij 'veteranen' voornamelijk aan mensen die in een oorlog hebben gevochten of mensen die in het leger hebben gediend. Dit patroon is ook in voorgaande jaren zichtbaar. Andere associaties met 'veteranen' zijn 'oude mensen in het algemeen' en 'mensen met veel ervaring'.

Meer Nederlanders bekend met de inzet van Nederlandse militairen in Uruzgan

Veruit het grootste deel van de Nederlandse bevolking is bekend met de inzet van Nederlandse militairen in Tweede Wereldoorlog, Bosnië, Srebrenica en Indonesië. De bekendheid met de Nederlandse inzet in Uruzgan is gestegen ten opzichte van 2007. Ook denken in 2008 meer Nederlanders ten onrechte dat er Nederlandse militairen zijn ingezet in Somalië. Een

mogelijke verklaring hiervoor is de huidige inzet van de Nederlandse marine tegen de piraterij bij de kust van Somalië.

De bekendheid van de inzet van Nederlandse militairen in andere gebieden is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Jonge Nederlanders (18-34) zijn over het algemeen minder goed op de hoogte van de inzet van militairen dan hun oudere landgenoten.

Terechtheid van inzet, beoordeling krijgsmacht en waardering militairen voornamelijk stabiel gebleven

De mening van de Nederlandse bevolking over de terechtheid van de inzet, de beoordeling van de rol van de krijgsmacht en de waardering voor ingezette militairen is veelal vergelijkbaar met 2007. De daling van de terechtheid van inzet in Bosnië en Srebrenica, die in 2007 zichtbaar was, is nu gestabiliseerd. De terechtheid van inzet in Korea is dit jaar gedaald ten opzichte van voorgaande jaren.

In 2008 zijn meer Nederlanders positief over de rol van de Nederlandse krijgsmacht in Srebrenica dan in 2007. Hiermee is de houding van de Nederlandse bevolking ten aanzien van de missie in Srebrenica vergelijkbaar met 2006.

65+'ers vinden de inzet van Nederlandse militairen vaker terecht dan Nederlanders die jonger zijn dan 65. Ook hebben zij vaker een uitgesproken mening over de terechtheid van de inzet van Nederlandse militairen in conflictsituaties. Nederlanders onder de 65 geven vaker aan dat zij zich hierover geen mening kunnen vormen.

De militairen in Uruzgan kunnen rekenen op de meeste waardering van de Nederlandse bevolking. 50+'ers zijn vaker trots op de Nederlandse militairen in Uruzgan dan Nederlanders jonger dan 50.

1	Kort & Krachtig	7
1.1	Inleiding	6
1.2	Bevindingen	6
1.3	Tot slot	7

De militairen die zijn ingezet in Libanon worden in 2008 minder gewaardeerd dan in 2007 en 2006. In 2004 is er veel media-aandacht geweest voor de missie in Libanon, omdat deze toen 25 jaar geleden was gestart. Vanaf dat jaar is de terechtheid, waardering en de beoordeling voor de inzet van Nederlandse militairen toegenomen. Nu deze aandacht is verslapt komt de waardering, de terechtheid van inzet en de beoordeling van de rol van Nederland weer op het niveau van voor 2005.

Net als in voorgaande jaren zijn mensen die zelf (dienstplichtig) militair zijn (geweest) beter op de hoogte van de inzet van Nederlandse militairen. Ook vinden zij de inzet van Nederlandse krijgsmacht vaker terecht, eervol en hebben zij meer waardering voor de ingezette militairen.

Bekendheid Veteranendag gestegen

Het aandeel Nederlanders dat bekend is met Veteranendag is in 2008 gestegen tot 88%. De helft hiervan heeft er zelfs veel over gezien/gehoord. Jonge Nederlanders (18-34 jaar) zijn minder vaak bekend met deze dag dan oudere Nederlanders. Hoewel het grootste deel van de Nederlanders bekend is met veteranendag vindt slechts ruim een op de vijf mensen dat in zijn/haar woonplaats ook een veteranendag georganiseerd moet worden.

Nederlandse veteranen krijgen niet teveel aandacht

Slechts een op de tien Nederlanders is van mening dat er in Nederland teveel aandacht is voor veteranen. Toch is de interesse in het thema veteranen onder de Nederlandse bevolking in 2008 wederom gedaald.

1.3 Tot slot

De interesse in en de betrokkenheid bij het thema veteranen is, net als in 2007, gedaald. Vooral de jongere Nederlanders hebben vaak geen uitgesproken mening over de inzet van de Nederlandse krijgsmacht in verschillende situaties. Deze desinteresse heeft echter geen gevolgen voor het vertrouwen in de Nederlandse krijgsmacht. Er is zelfs een lichte stijging in het vertrouwen hierin ten opzichte van eerdere jaren. Ook heeft het grootste deel van de Nederlanders (zeer) veel respect voor veteranen.

De Veteranendag geniet in 2008 grotere bekendheid dan in 2006. De vele media-aandacht hiervoor heeft zijn vruchten afgeworpen. Hoewel Nederlanders minder interesse tonen in het thema veteranen, storen zij zich niet aan de hoeveelheid aandacht die deze groep krijgt.

Om de betrokkenheid en interesse voor het thema veteranen te vergroten zal vooral de groep jongere Nederlanders (18-34 jaar) bereikt moeten worden. Ook de bekendheid met de inzet van de Nederlandse krijgsmacht ligt lager onder deze groep Nederlanders. Wellicht leidt het gebrek aan kennis ertoe dat jongeren minder geïnteresseerd zijn in het thema veteranen. De Stichting Veteranen Instituut kan nog meer aandacht vragen voor en informatie verstrekken over het thema veteranen om zo wellicht de betrokkenheid en interesse onder de Nederlandse bevolking te vergroten. Mogelijk werkt de aandacht voor jonge veteranen beter voor Nederlanders die jonger zijn dan 35, omdat ze zich beter met hen kunnen identificeren. Daarnaast is de inzet van veteranen in gastcolleges op de basisschool en het voortgezet onderwijs, een stap die de SVI reeds gemaakt heeft hierbij een goed initiatief. Ook kan de SVI via media, die populair zijn onder jongeren meer aandacht vragen voor het thema veteranen.

1	Kort & Krachtig	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Bevindingen	5
1.3	Tot slot	7

2 Beoordeling krijgsmacht in Nederland

2.1 Inleiding

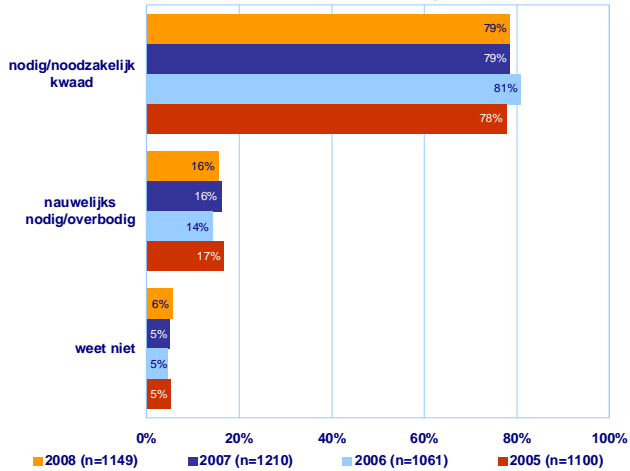
In dit hoofdstuk wordt de beoordeling van de Nederlandse krijgsmacht in kaart gebracht. Als eerste wordt in paragraaf 2.2 beschreven hoeveel vertrouwen Nederlanders hebben in de krijgsmacht en in hoeverre de Nederlandse bevolking de krijgsmacht in Nederland noodzakelijk vindt. In paragraaf 2.3 wordt in kaart gebracht welk beeld mensen hebben van Nederlandse veteranen en hoeveel respect men heeft voor veteranen. Ten slotte geeft paragraaf 2.4 een overzicht van de associaties die Nederlanders hebben met het begrip 'veteraan'.

2	Beoordeling krijgsmacht in Nederland	8
2.1	Inleiding	8
2.2	Oordeel over en vertrouwen in krijgsmacht	9
2.3	Beeld van Nederlandse veteranen	10
2.4	Associatie met 'veteraan'	11

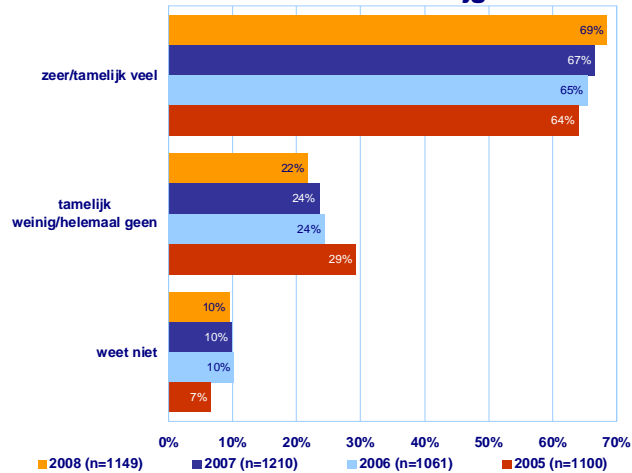
Wanneer in dit rapport gesproken wordt over 'Nederlanders', 'mensen' of 'respondenten', dan wordt hiermee de volwassen Nederlandse bevolking bedoeld.

Oordeel Nederlandse krijgsmacht

Het vertrouwen in de krijgsmacht is de laatste jaren licht gestegen.

Vertrouwen in Nederlandse krijgsmacht

2 Beoordeling krijgsmacht in Nederland

2.2 Oordeel over en vertrouwen in krijgsmacht (vr. 2, 3)

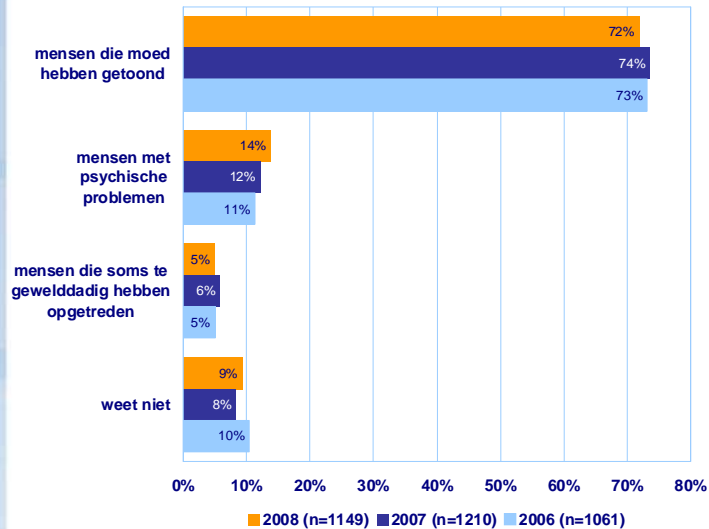
Bijna acht op de tien Nederlanders zijn van mening dat de krijgsmacht nodig of een noodzakelijk kwaad is. 16% van de Nederlandse bevolking vindt dat de Nederlandse krijgsmacht overbodig is. Er zijn hierin geen verschillen met voorgaande jaren. Nederlanders ouder dan 35 zien vaker de noodzaak in van de Nederlandse krijgsmacht dan jongere mensen (niet in grafiek).

Het vertrouwen in de Nederlandse krijgsmacht is de laatste jaren licht gestegen. Momenteel hebben bijna zeven op de tien Nederlanders (veel) vertrouwen in de krijgsmacht. 65+ers hebben vaker vertrouwen in de krijgsmacht dan jongere Nederlanders (niet in grafiek).

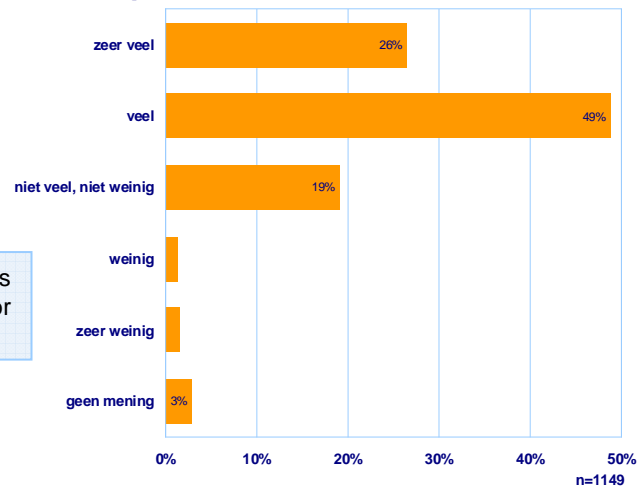
VVD- en CDA-stemmers zien het vaakst de noodzaak in van de krijgsmacht en hebben ook het meest vertrouwen hierin. De stemmers van linkse partijen vinden vaker dat de krijgsmacht niet nodig is en hebben het minst vaak vertrouwen in de krijgsmacht. Mensen die zelf militair zijn (geweest) vinden de krijgsmacht vaker nodig dan Nederlanders die niet in het leger zitten/ hebben gezeten (niet in grafiek).

Nederlanders die veel vertrouwen hebben in de krijgsmacht vinden de krijgsmacht ook vaker nodig dan mensen die er weinig vertrouwen in hebben (niet in grafiek).

Kwalificatie Nederlandse veteranen

Respect voor Nederlandse veteranen

Driekwart van de Nederlanders heeft (zeer) veel respect voor Nederlandse veteranen.

2 Beoordeling krijgsmacht in Nederland

2.3 Beeld van Nederlandse veteranen (vr. 6)

Aan de respondenten is gevraagd een keuze te maken voor een kwalificatie voor Nederlandse veteranen. Zij kunnen kiezen uit 'helden', 'slachtoffers' en 'daders'. 72% van de Nederlanders beschouwt veteranen als 'helden' (mensen die moed hebben getoond). Veteranen worden minder vaak gezien als 'slachtoffers' (mensen met psychische problemen, 14%) of 'daders' (mensen die soms te gewelddadig hebben opgetreden, 5%). Er zijn geen verschillen in de kwalificaties in vergelijking met voorgaande jaren.

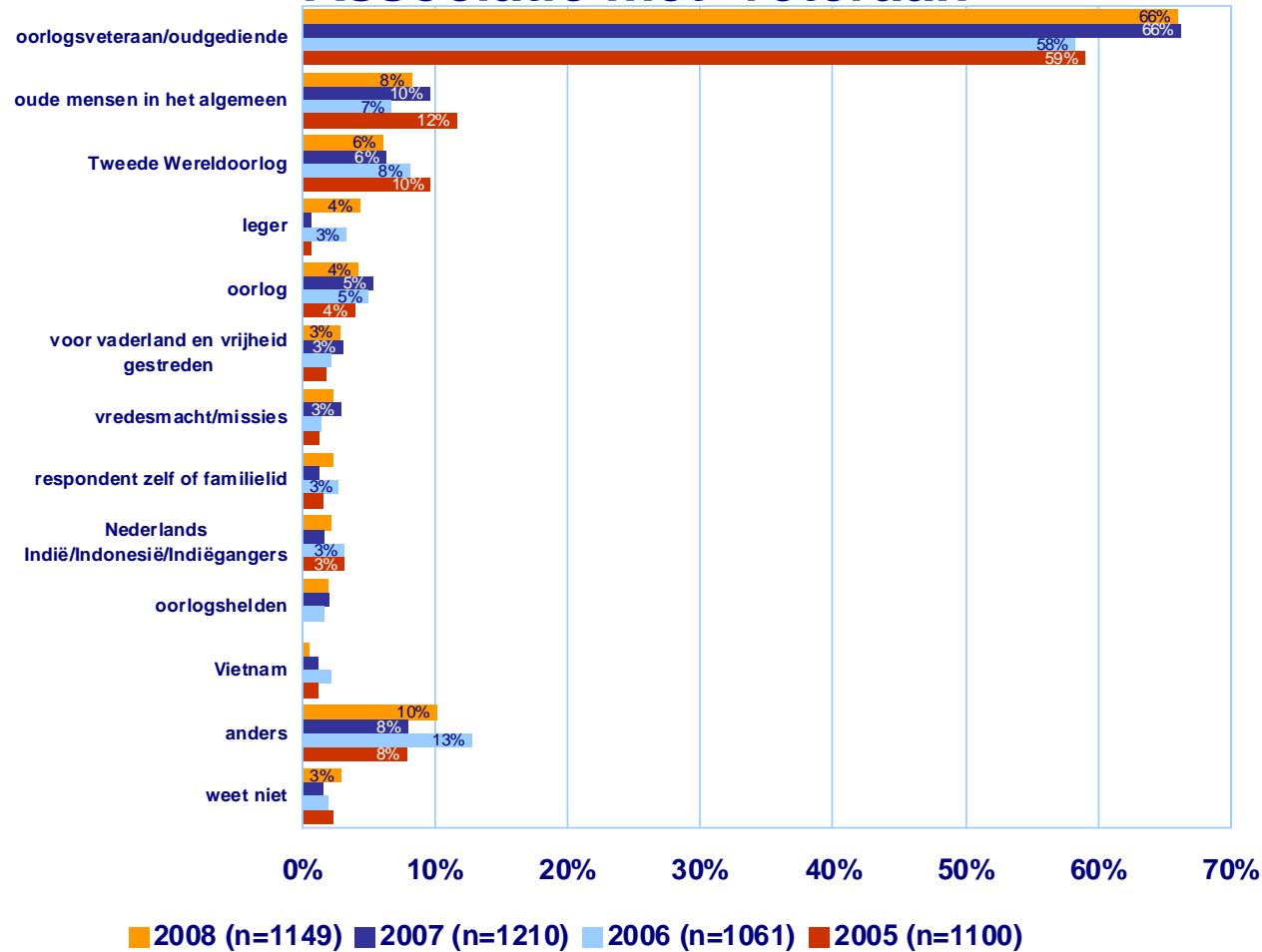
Nederlanders die op PvdA, D66 of GroenLinks zouden stemmen beschouwen veteranen vaker als 'daders' of 'slachtoffers' dan anderen. De mening van SP-stemmers wijkt niet af van het landelijke gemiddelde (niet in grafiek).

Nederlanders die veel vertrouwen hebben in de krijgsmacht dichten veteranen vaker een heldenrol toe dan mensen die er weinig vertrouwen in hebben. Ditzelfde geldt voor de Nederlanders die de krijgsmacht nodig vinden. Nederlanders die weinig vertrouwen in de krijgsmacht hebben of de krijgsmacht niet nodig vinden, zien veteranen vaker als slachtoffers (niet in grafiek).

Nederlanders die militair zijn (geweest) beschouwen veteranen vaker als 'daders' dan niet-militairen (9% vs. 4%) (niet in grafiek). Deze negatieve houding van (oud)-militairen ten opzichte van veteranen is door de SVI al vaker gesignaleerd.

Driekwart van de Nederlandse bevolking heeft (zeer) veel respect voor Nederlandse veteranen. 19% staat hier neutraal tegenover. Het aandeel mensen dat weinig respect heeft voor veteranen is zeer klein. Jonge Nederlanders (18-34 jaar) hebben vaker een neutrale mening t.a.v. de mate van respect voor veteranen. CDA- en VVD-stemmers hebben vaker dan anderen (zeer) veel respect voor veteranen (niet in grafiek).

Associatie met 'veteraan'

2 Beoordeling krijgsmacht in Nederland 2.4 Associatie met 'veteraan' (vr.4)

Tweederde van de Nederlandse bevolking denkt bij het woord 'veteraan' aan iemand die in de oorlog heeft gevochten (oorlogsveteraan) of iemand die in het leger heeft gezeten (oudgediende).

Net als in 2007 lijken minder mensen de associatie te hebben met de Tweede Wereldoorlog dan daarvoor.

Naast deze categorieën denken Nederlanders bij 'veteranen' onder andere aan mensen die veel hebben meegemaakt of mensen met veel ervaring. Ook associeert een enkeling 'veteranen' met Prins Bernhard of met een oud-medewerker.

"Andere" associaties met het woord 'veteraan' zijn terug te vinden in het tabellenboek.

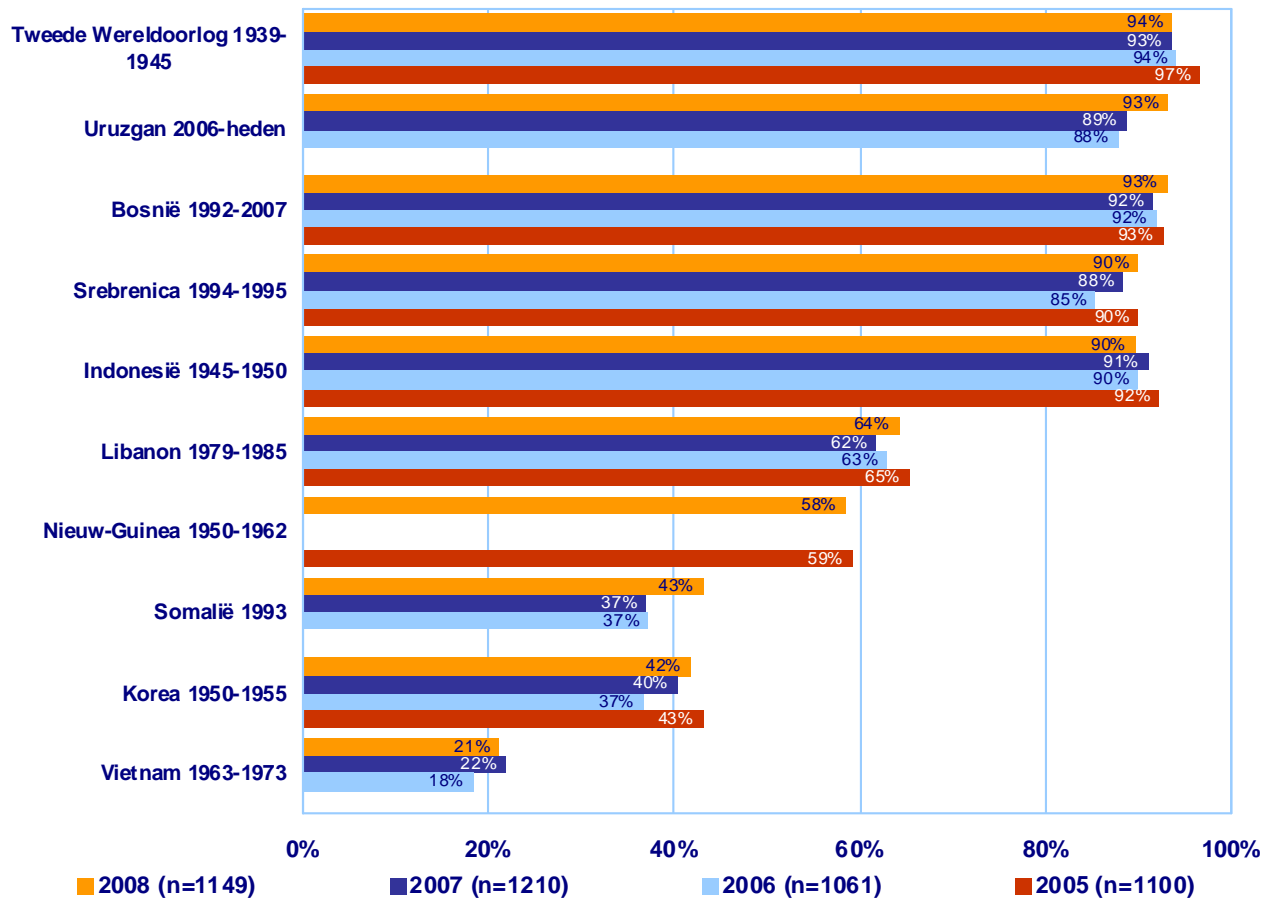
3 Inzet Nederlandse militairen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven in hoeverre Nederlanders bekend zijn met de inzet van de Nederlandse krijgsmacht in conflictsituaties en vredesmissies en wat hun mening erover is. Allereerst komt de bekendheid van de inzet van Nederlandse militairen aan bod (paragraaf 3.2), gevolgd door de terechtheid dat in deze situaties Nederlandse militairen zijn ingezet (paragraaf 3.3). Vervolgens wordt beschreven hoe eervol Nederlanders de inzet van de krijgsmacht in deze situaties vinden (paragraaf 3.4). Ten slotte wordt de mate van waardering voor de Nederlandse militairen, die in deze conflictsituaties hebben gediend in kaart gebracht (paragraaf 3.5).

3	Inzet Nederlandse militairen	12
3.1	Inleiding	12
3.2	Bekendheid inzet Nederlandse militairen	13
3.3	Terechtheid inzet Nederlandse militairen	14
3.4	Oordeel Nederlandse rol	15
3.5	Waardering rol Nederlandse militairen	16

Bekendheid inzet Nederlandse militairen

3 Inzet Nederlandse militairen

3.2 Bekendheid inzet Nederlandse militairen (vr. 7)

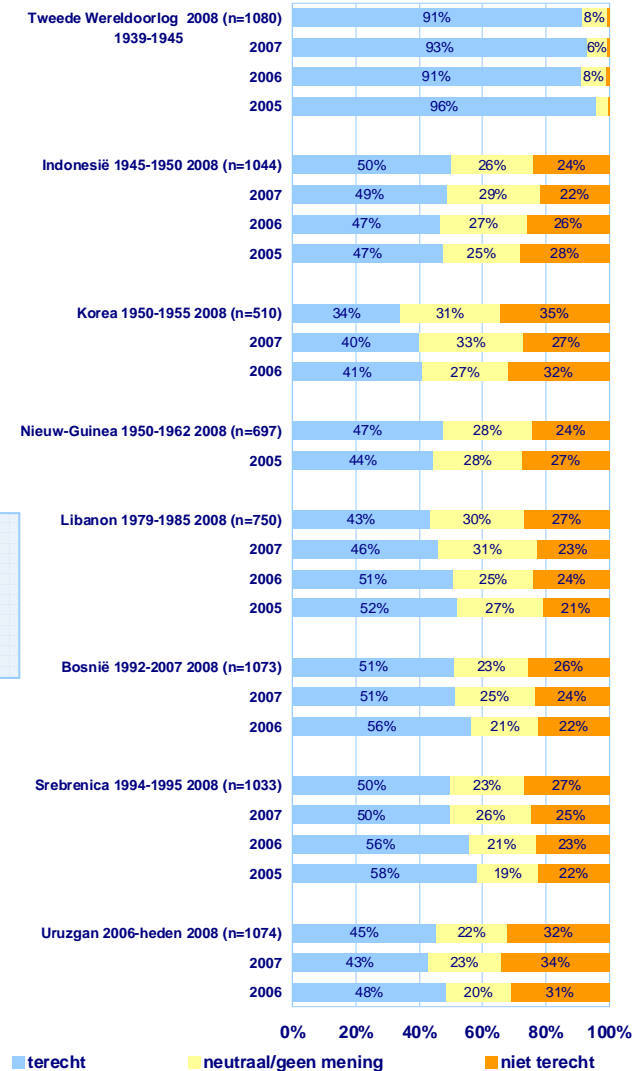
De bekendheid met inzet van Nederlandse militairen in de verschillende missies is de laatste jaren vrijwel constant gebleven. Een uitzondering hierop is de missie in Uruzgan. In vergelijking met 2007 zijn meer mensen ervan op de hoogte dat er Nederlandse militairen zijn ingezet in Uruzgan (93% vs. 89%). Dit wordt onder meer veroorzaakt door de vele media-aandacht voor de missie in Uruzgan.

Het aandeel Nederlanders dat ten onrechte denkt dat Nederlandse militairen zijn ingezet in Somalië in 1993 is gestegen ten opzichte van 2007 (43% vs. 37%). Dit is mogelijk een gevolg van de huidige inzet van de Nederlandse marine tegen de piraterij bij de kust van Somalië.

(Meer dan) negen op de tien Nederlanders zijn bekend met de inzet van de Nederlandse militairen in de Tweede Wereldoorlog, Uruzgan, Bosnië, Srebrenica en Indonesië. Voor de meeste missies geldt dat jonge Nederlanders (18-34 jaar) minder goed op de hoogte zijn van de inzet van Nederlandse militairen dan mensen van 35 jaar en ouder. Uitzonderingen hierop zijn de inzet van militairen in de Tweede Wereldoorlog en in Uruzgan (niet in grafiek).

Net als voorgaande jaren weten mensen die zelf militair zijn (geweest) vaker waar de Nederlandse krijgsmacht wel of niet is ingezet (niet in grafiek).

Terechtheid inzet Nederlandse militairen

De terechtheid van de inzet van Nederlandse militairen in Korea is gedaald ten opzichte van voorgaande jaren.

3 Inzet Nederlandse militairen

3.3 Terechtheid inzet Nederlandse militairen (vr. 8)

Aan de ondervraagden die op de hoogte zijn van de Nederlandse militaire inzet in de verschillende situaties is gevraagd of zij de deelname aan de betreffende missie terecht vinden.

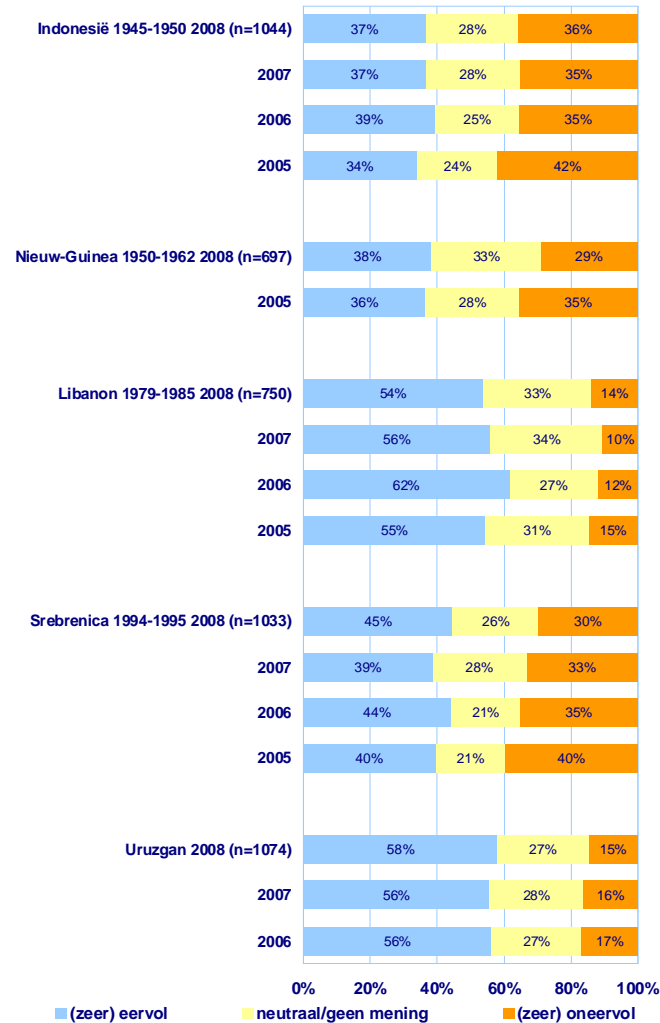
De inzet van militairen in de Tweede Wereldoorlog wordt door 91% van de Nederlanders terecht bevonden. Dit aandeel is de afgelopen jaren stabiel gebleven. De daling van de terechtheid van de inzet in Bosnië, Srebrenica en Uruzgan, die zichtbaar was in 2007, is nu gestabiliseerd. In 2008 vinden echter minder Nederlanders de inzet in Korea terecht.

De terechtheid van inzet van Nederlandse militairen in Libanon is licht gedaald ten opzichte van voorgaande jaren. In 2004 is er veel media-aandacht geweest voor de missie in Libanon, omdat deze toen 25 jaar geleden begon. Hierdoor is de terechtheid van inzet destijds gestegen. Vanaf 2007 is deze weer gedaald en is het aandeel Nederlanders dat de inzet van Nederlandse militairen terecht vindt vergelijkbaar met 2003.

65+’ers vinden de inzet van militairen in de Tweede wereldoorlog, Indonesië, Nieuw-Guinea en Libanon vaker terecht dan jongere Nederlanders. Over de inzet van militairen in deze laatste drie conflicten hebben Nederlanders jonger dan 65 jaar vaker een neutrale mening. Dit wordt mogelijk veroorzaakt doordat de conflicten lange tijd geleden speelden, waardoor 65+’ers er meer vanaf weten dan jongere Nederlanders (niet in grafiek).

Voor alle conflicten geldt dat (oud-)militairen de inzet van Nederlandse militairen vaker terecht vinden dan Nederlanders die niet in het leger hebben gezeten. Dit was in voorgaande jaren ook het geval (niet in grafiek).

Beoordeling rol Nederland

De rol van militairen in Srebrenica wordt vaker als eervol gezien dan in 2007.

3 Inzet Nederlandse militairen

3.4 Oordeel Nederlandse rol (vr. 9)

De beoordeling van de rol van de Nederlandse krijgsmacht in Indonesië en Uruzgan is niet veranderd ten opzichte van voorgaande jaren.

De inzet van Nederlandse militairen in Srebrenica wordt dit jaar positiever beoordeeld dan in 2007. Over de Nederlandse inzet in deze situatie zijn 65+'ers positiever dan jongere Nederlanders (niet in grafiek).

In 2008 vinden minder mensen de rol van Nederland in Nieuw-Guinea oneervol dan in 2005; het aandeel Nederlanders dat hierover geen mening heeft is gestegen. Nederlanders van 65 en ouder vinden de rol van Nederland in deze situatie vaker eervol dan Nederlanders jonger dan 65 jaar (niet in grafiek).

Het aandeel Nederlanders dat de rol van de Nederlandse krijgsmacht in Libanon eervol vindt is sinds 2006 gedaald. Hiermee komt de beoordeling van de rol van Nederland weer op het niveau van 2005.

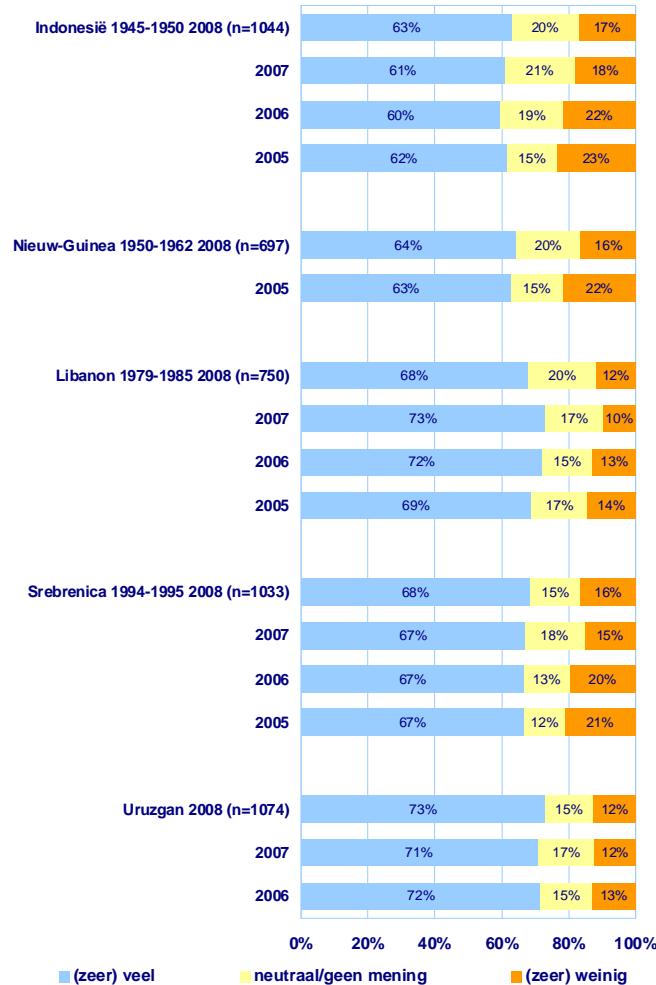
Mensen die de Nederlandse krijgsmacht niet nodig vinden, vinden de rol van de Nederlandse krijgsmacht vaker oneervol dan zij die de krijgsmacht wel nodig vinden (niet in grafiek).

Net als voorgaande jaren vinden Nederlanders die zelf in dienst zitten of hebben gezeten de rol van Nederlandse militairen vaker eervol dan mensen die nooit in het leger hebben gezeten (niet in grafiek).

Mate van waardering voor ingezette militairen

De waardering voor de militairen in Libanon is gedaald ten opzichte van 2007.

3 Inzet Nederlandse militairen

3.5 Waardering ingezette militairen (vr. 10)

In de mate van waardering voor de Nederlandse rol in conflictsituaties is nauwelijks veranderd ten opzichte van voorgaande jaren, de waardering van de rol in Libanon uitgezonderd. De waardering voor de Nederlandse militairen in Libanon is gedaald ten opzichte van 2007 en ligt nu weer op het niveau van 2005. De stijging die de laatste twee jaar zichtbaar was is hiermee tenietgedaan.

De Nederlandse bevolking heeft de meeste waardering voor de Nederlandse militairen die in Uruzgan zijn ingezet. 73% van de Nederlanders heeft hier (zeer) veel waardering voor.

Ook over de rol van Nederlandse militairen in Srebrenica en Libanon is de waardering behoorlijk positief. Tweederde van de Nederlanders heeft (zeer) veel waardering voor de rol van Nederlandse militairen in deze situaties.

Voor al deze situaties geldt dat Nederlanders jonger dan 35 minder vaak dan oudere Nederlanders waardering hebben voor de Nederlandse militairen die zijn ingezet (niet in grafiek).

Net als voorgaande jaren hebben mensen die zelf militair zijn (geweest) hebben vaker veel waardering voor ingezette militairen in Indonesië, Libanon en Nieuw-Guinea dan mensen die nooit hebben gediend. Voor de militairen in Srebrenica en Uruzgan zijn er geen verschillen in waardering tussen deze twee groepen (niet in grafiek).

4

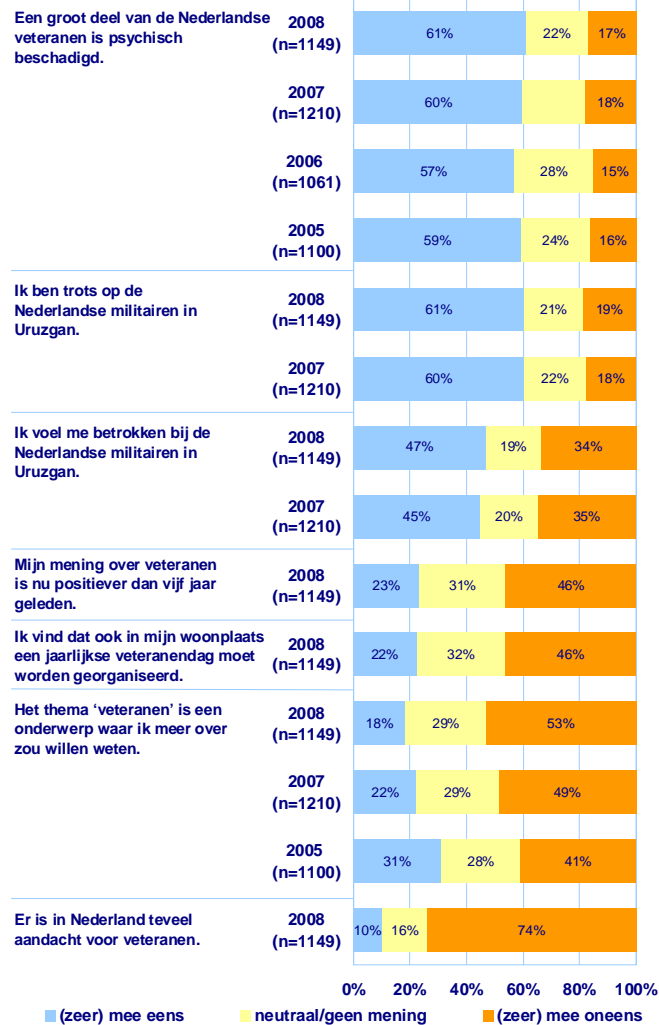
Veteranen en de maatschappij

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal stellingen die betrekking hebben op veteranen (paragraaf 4.2). Vervolgens wordt in kaart gebracht in hoeverre de Nederlandse bevolking bekend is met de landelijke Veteranendag (paragraaf 4.3).

4	Veteranen en de maatschappij	17
4.1	Inleiding	17
4.2	Stellingen m.b.t. veteranen	18
4.3	Waardering beroepsgroepen	19

Stellingen m.b.t. veteranen

4 Veteranen en de maatschappij

4.2 Stellingen m.b.t. veteranen (vr. 13)

Ruim zes op de tien Nederlanders vinden dat een groot deel van de Nederlandse veteranen psychisch beschadigd is.

Zes op de tien Nederlanders zijn trots op de Nederlandse militairen in Uruzgan. Ook hierin is geen verschuiving te zien ten opzichte van 2007. 50+ers zijn vaker trots op de militairen in Uruzgan dan Nederlanders die jonger zijn dan 50 jaar (niet in grafiek). Iets minder dan de helft van de Nederlanders voelt zich betrokken bij de militairen in Uruzgan. Ook dit aandeel is vergelijkbaar met 2007.

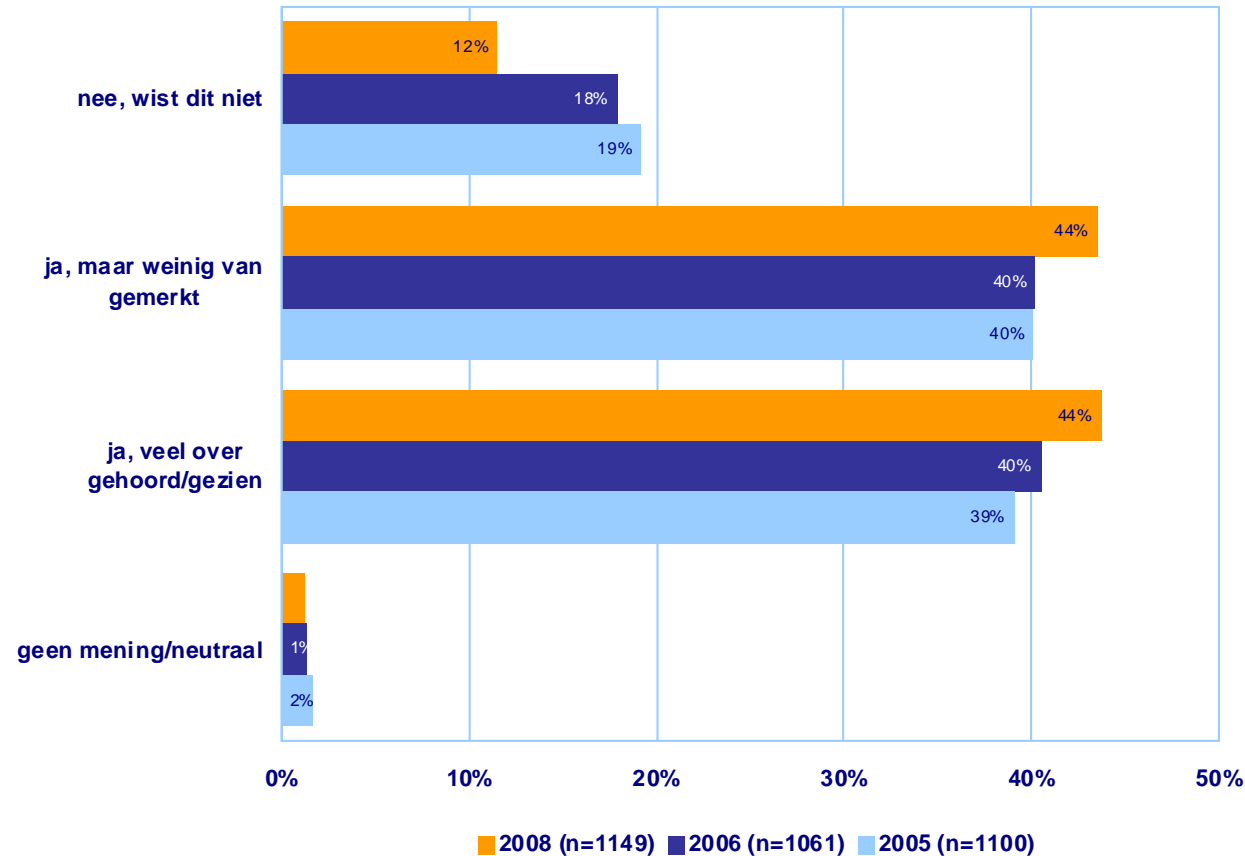
Bijna een kwart van de Nederlanders geeft aan dat zijn/haar mening over veteranen positiever is dan vijf jaar geleden. Bijna de helft is het niet met deze stelling eens. Ook heeft bijna de helft van de Nederlandse bevolking geen interesse in een veteranendag in zijn/haar woonplaats.

Het aandeel Nederlanders dat meer wil weten over het onderwerp veteranen is in 2008 wederom gedaald. De interesse in dit thema is onder de 65+ers hoger dan onder de Nederlanders jonger dan 50 jaar (niet in grafiek). Slechts een op de tien Nederlanders vindt dat er teveel aandacht is voor veteranen. Bijna driekwart is het niet met deze stelling eens. Hoewel de interesse voor het thema is afgenomen storen Nederlanders zich dus niet aan de aandacht voor veteranen.

De interesse in het thema veteranen is wederom gedaald.

Bekendheid veteranendag

Bekendheid met Veteranendag is gestegen.

4 Veteranen en Veteranendag 4.2 Bekendheid Veteranendag (vr. 11 en vr. 12)

De bekendheid met de Veteranendag is aanzienlijk gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. In 2008 zijn bijna negen op de tien Nederlanders bekend met deze dag tegenover acht op de tien in 2007.

44% van de Nederlanders heeft veel gehoord of gezien van de Veteranendag. Dit aandeel is gelijk aan het aandeel mensen dat wel bekend is met deze dag maar er weinig van gemerkt heeft.

Jonge Nederlanders (18-35 jaar) kennen de Veteranendag vaker niet dan mensen van 35 jaar en ouder. Het aandeel Nederlanders dat er veel over gezien of gehoord heeft neemt toe naar mate de leeftijd stijgt. Van de 65+'ers heeft zelfs 64% veel gehoord/gezien over de Veteranendag (niet in grafiek).

Nederlanders die zouden stemmen op D66 of GroenLinks zijn vaker niet bekend met Veteranendag dan anderen (niet in grafiek).

Nederlanders die veel vertrouwen hebben in de krijgsmacht en de krijgsmacht nodig vinden hebben vaker veel gehoord/gezien van de Veteranendag. De andere Nederlanders zijn wel bekend met de Veteranendag, maar deze is vaker vrijwel ongemerkt aan hen voorbij gegaan (niet in grafiek).

5

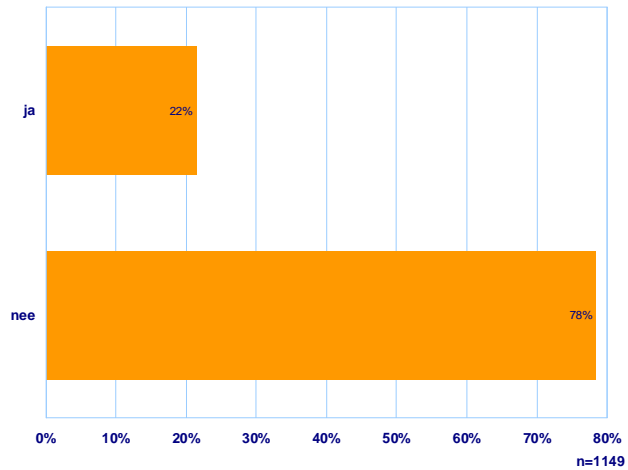
Achtergrond- kenmerken

5.1 Inleiding

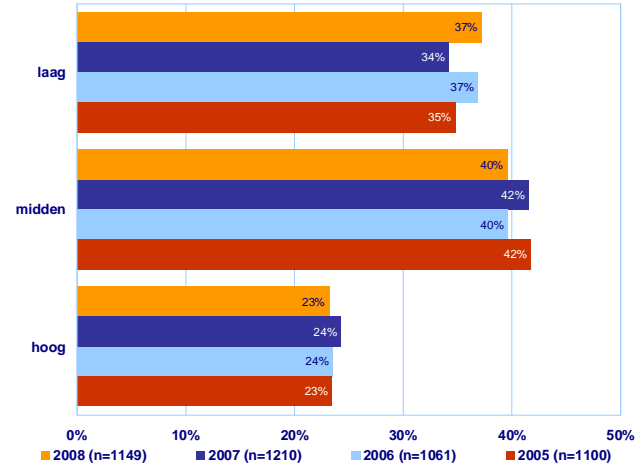
In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de achtergrondkenmerken van de respondenten van het onderzoek.

5	Achtergrondkenmerken	20
5.1	Inleiding	20
5.2	Achtergrondkenmerken	21

Militair geweest

Hoogst voltooide opleiding

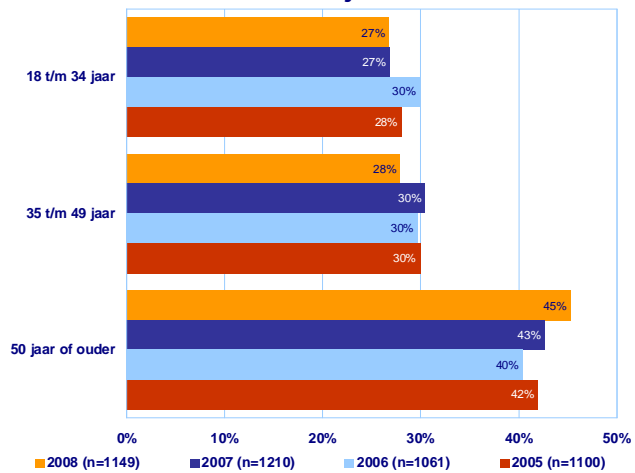

5 Achtergrondkenmerken

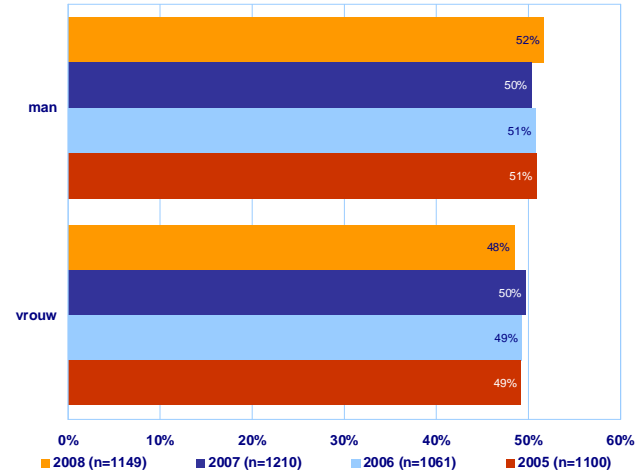
5.2 Achtergrondkenmerken (vr. 15, 16)

In de nevenstaande grafieken zijn enige achtergrondkenmerken te zien.

Leeftijd

Geslacht

Verantwoording

6 Verantwoording

Inleiding

Sinds 2000 voert Blauw Research jaarlijks een opinieonderzoek uit in opdracht van de Stichting Veteraneninstituut (SVI). Dit onderzoek geeft inzicht in de waardering onder de Nederlandse bevolking voor Nederlandse veteranen en de bekendheid met de inzet van de krijgsmacht in verschillende situaties.

Methode

Het onderzoek is online uitgezet onder panelleden van BlauwNL. Dankzij deze kwantitatieve methode kunnen er representatieve uitspraken gedaan worden over de gehele populatie. Doordat de opzet van het onderzoek sinds 2002 gelijk is gebleven kunnen ook de ontwikkelingen in de tijd zichtbaar gemaakt worden. Vergelijkingen vinden, indien mogelijk, plaats vanaf 2005.

Steekproefprocedure

De doelgroep van dit onderzoek bestaat uit de gehele Nederlandse bevolking van achttien jaar of ouder. De steekproef werd getrokken uit het eigen online panel van Blauw Research. Dit panel bestaat uit ongeveer 50.000 Nederlanders, die hebben aangegeven regelmatig aan online onderzoek te willen participeren. De steekproef is gestratificeerd getrokken (met de Gouden Standaard als referentiebestand) zodat de steekproef representatief is voor de Nederlandse bevolking op het gebied van geslacht, leeftijd en opleiding. Er zijn in totaal 4.052 mensen voor het onderzoek benaderd. Het responspercentage bedroeg 33%. Na opschoning van het bestand bestaat de netto steekproef uit 1.149 respondenten. De gerealiseerde steekproef is middels poststratificatie zodanig gewogen dat de aandelen geslacht, leeftijd, opleiding en politieke voorkeur de werkelijke aandelen in Nederland representeren.

Veldwerk

De vragenlijst is in samenspraak met Stichting Veteraneninstituut tot stand gekomen. Vanwege de vergelijkbaarheid met vorige metingen is deze zoveel mogelijk hetzelfde gebleven. In de vragenlijst zijn onder meer de volgende aspecten aan bod gekomen: de beoordeling van de Nederlandse krijgsmacht, het beeld van Nederlandse militairen (held, slachtoffer of dader) en de mate van respect/waardering voor veteranen, bekendheid met de inzet van Nederlandse militairen in bepaalde conflictsituaties en de bekendheid met de Veteranendag. Daarnaast is een aantal stellingen met betrekking tot veteranenthema's voorgelegd en wordt er gevraagd naar de bekendheid met Veteranendag. Voor een volledige weergave van de vragenlijst wordt verwezen naar de bijlage.

Bij de opzet en het ontwerp van de vragenlijst is veel aandacht geschonken aan de wijze van vraagstelling en aan het opstellen van antwoordcategorieën. Waar mogelijk zijn de antwoordcategorieën gerandomiseerd om eventuele volgorde-effecten te voorkomen. De vragenlijst is vooraf uitvoerig getest waardoor interpretatiefouten bij respondenten zijn geminimaliseerd. De vragenlijst werd geprogrammeerd in het webapplicatie-systeem. Voor de online dataverzameling is gebruik gemaakt van BlauwNL, het eigen panel van Blauw Research. BlauwNL onderschrijft de ESOMAR/ ICC richtlijnen voor het uitvoeren van veldwerk. De vragenlijst was online beschikbaar van maandag 8 september tot maandag 22 september 2008. Op het moment dat ongeveer 10% van de beoogde respons was behaald, zijn de tussentijdse resultaten gecontroleerd.

Verwerking en rapportage

Na afloop van het veldwerk is het opgebouwde databestand gecontroleerd op volledigheid en consistentie, en vervolgens geschikt gemaakt voor statistische analyse. Bij de analyses zijn de meest gangbare toetsen en modellen gehanteerd. Waar in dit rapport gesproken wordt over een verschil (een stijging of daling) is er sprake van een statistisch significant verschil met een significantieniveau van maximaal 5%. Als er wel sprake lijkt van een verschuiving, maar geen significante, dan spreken we van een indicatief verschil; het werkwoord 'lijken' is dan gebruikt.

De rapportage is opgebouwd uit vier delen: de managementsamenvatting, de bevindingen, de verantwoording en de bijlagen. In de managementsamenvatting worden de belangrijkste resultaten samengevat. In het bevindingendeel worden de resultaten beschreven aan de hand van heldere grafieken.

In de bijlagen staan zowel het tabellenboek (waarin resultaten zijn uitgesplitst naar geslacht, leeftijd en politieke voorkeur) als de uitlijsting van antwoorden op de open vragen weergegeven. Ook is de vragenlijst in de bijlagen opgenomen.

6 Verantwoording

Bijlage Vragenlijst

Bijlage Tabellen